

Leven

1. VRIJSTELLING VAN SUCCESSIERECHTEN: ZELFSTANDIGEN UITGESLOTEN

*Arbitragehof, 26 januari 2005, www.arbitrage.be; Fiscologue/Fiscoloog nr. 970, februari 2005 ;
L'Assurance au présent/Verzekeringsnieuws nr.4, februari 2005*

Het Wetboek der Successierechten voorziet een **vrijstelling voor de kapitalen en renten afkomstig van een groepsverzekering of een pensioenfonds** wanneer ze aan de overlevende echtgenoot van de overledene of aan zijn kinderen jonger dan 21 jaar worden toegekend. Deze afwijking beoogt evenwel enkel de contracten die ten gunste van de **loontrekkende werknemers** van een onderneming aangegaan zijn. De zelfstandige bedrijfsleiders (zoals de beheerders, zaakvoerders...) zijn hiervan uitgesloten.

Is hier discriminatie? Deze vraag werd aan het Arbitragehof gesteld.

Voor het Hof is er **geen kwestie van discriminatie**. De bedrijfsleider bevindt zich ten opzichte van de onderneming, van de beslissingen die ze neemt en van het kapitaal waarover ze beschikt in een andere positie dan die van een bediende. Deze laatste beschikt over het algemeen over geen enkele bevoegdheid om deel te nemen aan de beslissingen waardoor zijn werkgever een aanvullend pensioen voor hem opbouwt. In tegenstelling tot de zelfstandige: ofschoon de premies door de vennootschap betaald worden, is het in feite de bedrijfsleider zelf die er de economische last van draagt. Voor het Hof is het dus niet onverantwoord successierechten te innen op prestaties die door fondsen gefinancierd worden die rechtstreeks of onrechtstreeks toebehoren aan het patrimonium van de overledene.

2. VRAGEN BIJ HET NIEUWE HYPOTHECAIRE STELSEL

Trends/Tendances, 17 februari 2005

Er wordt een nieuw fiscaal stelsel toegepast op de hypothecaire leningen die vanaf 1 januari 2005 gesloten zijn om de enige woning te verwerven of te behouden. De belastingplichtige heeft recht op een speciale aftrek van 1.870 EUR (na indexering) die zowel de kapitaalsaflossingen als de interesten en de premies van de schuldsaldoverzekering omvatten.

Maar er resten nog heel wat vragen ... Nemen we de voorwaarde waarbij de aftrek enkel slaat op de eigen enige woning van de belastingplichtige. De woning moet niet enkel zijn enige woning zijn, maar ook **zijn eigen woning**. Hij moet ze dus zelf betrekken. Wanneer moet aan die voorwaarde voldaan worden? De wet zegt hier niets over: ze zegt enkel dat de belastingplichtige slechts recht heeft op die vermindering als het om de woning gaat die hij zelf betreft. Voor een woning die nog moet gebouwd worden bijvoorbeeld, kan de aftrek pas gebeuren na de bouw en nadat de belastingplichtige zich in het huis geïnstalleerd heeft.

Logisch gevolg: de aftrek zou dus niet langer mogen toegepast worden zodra de belastingplichtige de bewuste woning niet meer zelf betreft. Maar hier lijkt niet iedereen het eens. Wanneer moet de situatie overigens beschouwd worden? Veronderstellen we even dat

iemand op 15 januari 2005 verhuist. Komt het huis dan nog als eigen woning in aanmerking voor het lopende jaar? Of moet het, het hele jaar, bezet zijn?

De woning moet de enige woning zijn. Deze situatie wordt op 31 december van het jaar waarin de lening gesloten wordt beoordeeld. En de wet voegt eraan toe dat er geen rekening zal worden gehouden met de woningen waarvan de belastingplichtige ingevolge erfenis mede-eigenaar, naakte eigenaar of vruchtgebruiker is geworden. Wat zeer begrijpelijk is. De uitzondering geldt evenwel niet indien men na een erfenis enige eigenaar wordt. Dat is verdedigbaar: deze belastingplichtige kan inderdaad vrij beslissen om dat goed al dan niet te verkopen. Maar deze beperking houdt wel een discriminatie in. Een enig kind heeft geen keus: het zal over het algemeen alleen en in volle eigendom de woning van zijn ouders erven. Nu weigert de wet hem het recht op het nieuwe fiscale stelsel, wat niet het geval is wanneer er minstens twee kinderen de ouderlijke woning erven. Verhaalsvorderingen voor het Arbitragehof zijn dus niet ondenkbaar ...

Ook op andere punten is de aftrek voor de eigen en enige woning niet duidelijk. De fiscus lijkt zich daarvan bewust te zijn. Daarom bestaat nu een **lijst met frequently asked questions**. We komen hier nog op terug.

3. DE WET VANDENBROUCKE EN DE COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

Hof van Cassatie, 31 maart 2003, «Journal des Tribunaux», 2004, p. 925 ; «Pensions complémentaires en pratique», boek 5 «Aspects sociaux», p. 238

De collectieve overeenkomst 32bis die toegepast wordt bij verandering van werkgever ingevolge de transfer van het geheel of een deel van de onderneming heeft als fundamenteel principe dat de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de arbeidsovereenkomsten moeten behouden blijven. **Dit slaat evenwel niet op de aanvullende pensioenstelsels.**

Over hun lot moet door de cedent en de overnemer onderhandeld worden. **Enige uitzondering in dat verband, wanneer het pensioenstelsel van de cedent op een collectieve overeenkomst gebaseerd was.** In dat geval moet de overnemer de overeenkomst naleven die de vroegere werkgever verbond, en dit tot ze geen uitwerkingskracht meer heeft.

Wanneer is een dergelijke collectieve overeenkomst verplicht? Een werkgever kan vrij collectieve overeenkomsten sluiten op het niveau van zijn onderneming, maar een dergelijke overeenkomst is verplicht om een pensioentoezegging in te voeren, te wijzigen of af te schaffen wanneer de werknemer persoonlijke bijdragen stort en deze pensioentoezegging voor alle werknemers van de onderneming geldt. Verder moet er binnen de onderneming nog een ondernemingsraad, een comité voor bescherming en preventie op het werk of een syndicale afvaardiging zijn. Bij gebrek moet via een wijziging van het arbeidsreglement gewerkt worden.

De wet Vandembroucke heeft deze principes niet gewijzigd. Ze heeft er zich toe beperkt te specificeren **dat er op het ogenblik van de transfer geen vermindering van de verworven reserves mag zijn.**

4. GEEN VERZEKERING VOOR SOLDATEN?

Assurinfo nr. 7, februari 2005

Er zijn in het Parlement harde woorden gericht aan het adres van de verzekeraars wat de **dekking van soldaten** betreft **die in het buitenland deelnemen aan veiligheidsoperaties**. Sommigen hebben inderdaad aangeklaagd dat ze in die omstandigheden niet meer gedekt zijn.

Het formele kader werd in 1994 uitgetekend door de Controledienst voor de verzekeringen in zijn **mededeling D.119**. Deze tekst herinnerde eraan dat de **wet op het verzekeringscontract de dekking van het oorlogsrisico niet formeel uitsluit en ze ook niet onderwerpt aan een voorafgaande goedkeuring van de controleoverheid**. Maar er zijn principes die moeten nageleefd worden. De Controledienst begreep dat de verzekeraars rekening houden met de deelnemingsgraad van de militairen, met het verschil tussen een persoon die een verzekering in tempore non suspecto gesloten heeft en een andere die zich nog vlug zou willen verzekeren terwijl hij op het punt staat naar een risicogebied gezonden te worden. De omzendbrief laat de maatschappijen hun **onderschrijvingsbeleid vrij kiezen**, inzonderheid wat de toepassing van bijpremies betreft, maar drukt de wens uit dat de verzekerden niet in het ongewisse worden gelaten wat de houding van hun verzekeraar betreft.

De omzendbrief preciseerde dat het Ministerie van Defensie de maatschappijen zou helpen om de risicograad in te schatten door een **indeling in vijf soorten opdrachten**: hulpverlening, observatieverbintenis, verbintenis tot bescherming, passieve gewapende verbintenis en tenslotte actieve gewapende verbintenis.

De vraag naar het behoud van de dekking heeft hier betrekking op het oorlogsrisico, een begrip dat, enerzijds, ruimer is dan de vijandelijkheden die volgen op een formele oorlogsverklaring, maar, anderzijds, niets te maken heeft met risico's die niet aan krijgshandelingen verbonden zijn. Zo bevinden militairen die vandaag vissers in Sri Lanka helpen hun boten te herstellen, zich niet in een opdracht waar het oorlogsrisico ter sprake komt. Anderzijds blijft het zo dat een militair die in een verkeersongeval of tijdens logistiek werk om het leven komt niet ingevolge een oorlogsfeit verongelukt.

Wat is de **balans** elf jaar na de invoering van deze gedragsregels?

Het is moeilijk om **de werking van een stelsel** te evalueren **dat nagenoeg niet gewerkt heeft**. Landsverdediging heeft inderdaad zelf nagelaten om de indeling van de zendingen te publiceren! Meerdere maatschappijen volgen evenwel de nomenclatuur in de praktijk en stemmen hun sluitingsvoorwaarden af op de aard van de missies. Sommige verzekeraars handhaven de dekking zonder bij premie als de verzekering in tempore non suspecto gesloten werd. Daarentegen als de verzekering juist voor het vertrek gesloten werd, zullen de verzekeraars de dekking schorsen voor sommige oorlogsfeiten of ze tot een bepaald kapitaal beperken of zullen ze bijpremies toepassen in functie van de aard van de missie.

Marktinfo

1. MEER DAN 60 % VAN DE BELGEN MAKEN ZICH ZORGEN OVER HUN WETTELIJK PENSIOEN

Le Soir, De Tijd & Cash van 24-02-05 ; www.trends.be

Drie Belgen op vier (77 %) verwachten problemen wat de financiering van het wettelijk pensioenstelsel betreft, terwijl **63 % zich zorgen maken over hun eigen wettelijk pensioen**. Als men weet dat ons land eind 2020 meer dan 2,9 miljoen mensen van 60 jaar en ouder zal tellen, d.i. een verhoging met 30 % ten opzichte van 2000 ... Terwijl het aantal medeburgers van 20 tot 59 jaar dan met 1,7 % zal afnemen.

In welke financiële situatie zullen zij hun oude dag doorbrengen? Dat is de voornaamste zorg van de ondervraagden. Hun gezondheid komt pas op de tweede plaats. Deze informatie vloeit voort uit een enquête die in december laatstleden bij 13.000 personen gehouden werd.

Maar om de uitdaging over de financiering van de pensioenen aan te gaan zouden maar 11 % van de ondervraagden voorstander zijn van een verhoging van de pensioenleeftijd.

Zowat de helft van de ondervraagde personen genieten een pensioenplan bij hun werkgever. De meerderheid pleit bovendien voor een verplicht pensioenplan.

Tenslotte bereiden 9 personen op 10 hun pensioen voor. Hoe? Bovenaan de lijst van de mogelijkheden vinden we het pensioensparen, gevolgd door de groepsverzekering en het individuele sparen.

2. DE IDEEËN VAN MINISTER TOBBACK

Algemene beleidsnota 2005

De minister voor Pensioenen Bruno Tobbacq, heeft zijn krachtlijnen voor de komende maanden uitgestippeld. Hierbij noteren we:

- **de wettelijke pensioenleeftijd die onveranderd blijft**. Het probleem van de te lage activiteitsgraad bij oudere werknemers in België wordt niet veroorzaakt door een te lage wettelijke leeftijd, maar eerder door het te vroeg uitstappen uit de arbeidsmarkt;
- de inspanningen om **personen aan te moedigen die na de wettelijke pensioenleeftijd wensen verder te werken** zonder een pensioen te genieten, maar met de bedoeling hun rechten ter zake uit te breiden, worden verdergezet ;
- een **1e Bis-pijler voor zelfstandigen vanaf 1 juli 2006**. Dit pensioen zou het verschil moeten verkleinen tussen de wettelijke pensioenen van de loontrekkenden en die van de zelfstandigen. Alle zelfstandigen zullen moeten bijdragen tot die 1e Bis-pijler. Deze zal zoveel mogelijk het wettelijk pensioenstelsel benaderen dat reeds voor de zelfstandigen bestaat. Het pensioen zal gefinancierd worden op basis van de kapitalisatie bij een pensioeninstelling naar hun keuze. Bovendien zou het systeem ook een « solidariteitsluik » moeten omvatten ;

- tenslotte zal het **fiscale kader voor de opbouw van een aanvullend pensioen ook worden herzien**. De huidige regel van de 80 % zou aldus moeten vereenvoudigd worden, een idee dat reeds door zijn voorganger F. Vandenbroucke ontwikkeld werd.

3. NAAR EEN ONTWIKKELING VAN DE 2E PIJLER

Assurinfo nr. 8, februari 2005

In 2003, vertegenwoordigde de **2e pijler een incasso van 4,5 miljard euro, waarvan 81,5 % door de groepsverzekeraars en de rest door de pensioenfondsen gerealiseerd werd. Het totaal aantal aangeslotenen bedroeg 1.100.000 waarvan 850.000 in groepsverzekering.**

De binnengehaalde bijdragen lagen overigens hoger dan de uitkeringen, wat een aanwijzing is voor de gestage groei in deze activiteitssector. Samen beschikten groepsverzekeraars en pensioenfondsen over provisies voor 40 miljard euro, wat ook op hun belang wijst als institutionele investeerders.

De verzekeraars hebben bij de minister van pensioenen **drie problemen aangekaart in het kader van de democratisering van de 2e pijler:**

- vooreerst het gebrek aan **juridische zekerheid**: de interactie met de antidiscriminatiewet, het gebrek aan duidelijkheid van het wetgevend en reglementair kader vanwege de CBFA en van de Commissie en van de Raad van de aanvullende pensioenen;
- de bezorgdheid wat het **gewaarborgd rendement** betreft (3,75 of 3,25 % naargelang het om bijdragen van de werknemer of van de werkgever gaat) terwijl de OLO op 10 jaar zelfs onder de 3,5 % zijn gedaald. Al wil de minister in geen geval afstappen van het principe van de minimumwaarborg, is hij toch bereid om over een realistisch en op lange termijn realiseerbaar minimumniveau te spreken;
- o.m. de regeling van de verzekeringen die niet werd aangepast om **sociale plannen** te kunnen voorstellen. Zolang de sectorale onderhandelingen plaatsvinden wil de minister niet aan de wet Vandenbroucke raken. Na de zomer zal hij, indien nodig, correcties aanbrengen om de gewenste juridische zekerheid te garanderen.

4. HYPOTHECAIRE SCHULDEISER EN BRANDVERZEKERAAR

Hof van Beroep te Gent, 29 januari 2004, Verzekeringbulletin 2004, p. 762 ; Assurance au présent / Verzekeringsnieuws nr. 6, februari 2005

Wanneer een brandverzekeraar een dekking schorst wegens niet betaling van de premie, is het wenselijk dat hij deze schorsing aan de hypothecaire schuldeiser van zijn verzekerde meldt. Doet hij dit niet dan moet hij deze schuldeiser schadeloosstellen in geval van schade aan het verzekerde goed. Dit vloeit voort uit artikel 66 van de wet op de landverzekeringsovereenkomst. Achteraf kan de verzekeraar zich evenwel tegen zijn “geschorste” verzekerde keren en de sommen vorderen die aan de schuldeiser werden uitbetaald. Voor het Hof van Beroep te Gent vormde de betaling van de verzekeraar een verrijking voor de verzekerde, vermits de schuld van deze laatste verviel.

Tezelfdertijd was er verarming van de verzekeraar die het bedrag van de vergoeding heeft moeten uitbetalen. Er is dus een verband tussen de verarming en de verrijking. Nu is de verrijking van deze verzekerde zonder oorzaak, vermits de dekking van de verzekering op het ogenblik van het schadegeval opgeheven was. Dat de niet betaling van de premie niet aan de hypothecaire schuldeiser gemeld werd is geen fout krachtens de verzekeraar. De wet verplicht inderdaad niet tot betekening. Ze preciseert enkel dat deze schorsing van waarborg aan de schuldeiser kan betekend worden.

5. VERLAGING VAN DE SCHENKINGSRECHTEN IN BRUSSEL

www.droitbelge.net

Naar het Vlaamse voorbeeld heeft het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest besloten om haar tarief op het schenkingsrecht van roerende goederen te verlagen**. Wallonië zou volgen. De progressieve interestvoeten die nu op alle schenkingen van toepassing zijn (van 3 tot 80 % in het Brussels Gewest) zullen nog enkel voor schenkingen van onroerende goederen gelden.

Een schenkingrecht van 3 % zal worden toegepast voor schenkingen van roerende goederen in de rechte lijn, tussen echtgenoten of tussen wettelijk samenwonenden en van 7 % voor de schenking van roerende goederen tussen andere personen.

6. ARBEIDSOVEREENKOMST: VERGISSING NOPENS DE PERSOON VAN DE WERKNEMER

Arbeidsrechtbank te Brussel, 12 januari 2004, "Chroniques de droit social" 2004

Een dame sluit een arbeidsovereenkomst. Het feit van door een verzekeringsmakelaar aangeworven te worden was voor de **werkneemster een wezenlijk bestanddeel van de arbeidsovereenkomst. Bij afwezigheid van dit bestanddeel zou ze immers de overeenkomst niet gesloten hebben**. Ze stelt vast dat ze uiteindelijk door een zelfstandige medewerker van het makelaarskantoor werd aangeworven (dat eigenlijk aan de echtgenote toebehoorde) die niet dient te voldoen aan dezelfde financiële eisen die aan de makelaars worden opgelegd en wiens beroepsactiviteit qua duurzaamheid niet dezelfde waarborgen biedt als deze van een makelaar, die over een portefeuille met een bepaalde cliënteel beschikt. De medewerker is kwestie kende het belang van dat element. Hij had de dame trouwens in gezelschap van zijn echtgenote in de bureaus van het makelaarskantoor ontvangen om de arbeidsovereenkomst te tekenen. De vergissing van deze dame werd duidelijk geïnduceerd door de persoon die haar had aangeworven. Ze meende dat ze door een erkende verzekeringsmakelaar was aangeworven; in plaats daarvan had ze een arbeidsovereenkomst gesloten met een zelfstandige die niet de hoedanigheid van verzekeringsmakelaar bezat. **Haar arbeidsovereenkomst is dus nietig.**

7. EUROPEES PARLEMENT : GROOT TEKORT IN DE PENSIOENKAS

L'Echo & De Tijd du 03-02-05

Het pensioenfonds van de Europese afgevaardigden zat eind 2003, **met een tekort van zowat 41,7 miljoen EUR**. Dit bijzonder vrijgevig stelsel wordt hoofdzakelijk door de Europese belastingplichtigen gespijsd. Inderdaad de afgevaardigden betalen slechts een derde van de premie, het overige wordt door het Parlement ten laste genomen. Door gedurende de 5 jaren van zijn mandaat 652 EUR per maand te storten zorgt een afgevaardigde ervoor dat hij vanaf zijn 60ste tot aan zijn dood 1.000 EUR per maand trekt. En bij dit bijkomend stelsel komt nog het nationaal pensioenstelsel waarop de Europese parlementsleden recht hebben.